

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A LIFE program féldíós értékelése**(feltáró vélemény)**

(2017/C 173/02)

Előadó: **Lutz RIBBE**

Felkérés:	2016.8.25.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Elnökségi határozat:	2016.3.15.
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.2.6.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.2.23.
Plenáris ülés száma:	523.
A szavazás eredménye:	169/25/18
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB ismét és határozottan amellett szól⁽¹⁾, hogy önálló uniós finanszírozási programot tartsunk fenn és fejlesszünk tovább a környezetvédelem, a biológiai sokféleség védelme és javítása, a forráshatékonyság, a fenntartható fejlődés, a kommunikáció és a tájékoztatás érdekében, valamint a nem állami környezetvédelmi szervezetek támogatására.

1.2. Az elmúlt 25 évben a LIFE döntően fontos szerepet játszott az európai környezetvédelmi politikában, és mindinkább a fenntarthatósági politikában is. Joggal mondhatjuk, hogy a LIFE nagymértékben megerősítette az uniós környezetvédelmi politikát, amelynek immár nélkülözhetetlen elemét képezi.

1.3. Ez két szempontból is igaz. A LIFE projektek

- a) közvetlenül hozzájárultak több konkrét és kézzel fogható sikerhez, így például bizonyos veszélyeztetett és az uniós jogszabályok értelmében védett fajokat a LIFE keretében finanszírozott programoknak köszönhetően sikerült megmenteni a közvetlen kihalástól;
- b) láthatóvá tették a helyi közösségek számára, hogy milyen előremutató tervek állnak az uniós környezetvédelmi politika hátterében, és miért hasznos ez a politika az emberek, a környezet és a természet számára. Így a LIFE bizonyos fokig „közvetítő” lett az uniós politika és a „polgárok és régiók Európája” között. Ennek különösen nagy jelentősége van napjainkban, amikor egyre gyakrabban kétségbe vonják Európa többletértékét.

1.4. A LIFE program – amelyben különösen méltányolandó az új kihívásokhoz való folyamatos alkalmazkodás – azt is megmutatta, hogy a civil társadalom komoly teherbírással és nagyon szívesen szerepet vállal az uniós környezetvédelmi és fenntarthatósági politika végrehajtásában és továbbfejlesztésében. Az uniós jogszabályok átültetése sokkal többet jelent egy egyszerű, a tagállamok által végrehajtandó jogalkotási aktusnál. A környezetvédelmi és fenntarthatósági politika azon áll vagy bukik, hogy a polgárok elfogadják-e. Átláthatóvá kell tenni és meg kell ismertetni az emberekkel – és a LIFE ezen a területen is rendkívül értékes segítséget jelent.

⁽¹⁾ EGSZB-vélemény, HL C 191., 2012.6.29., 111. o.

1.5. A LIFE projektek azonban gyakran közvetlen vagy közvetett módon rávilágítanak a – többek között uniós szintű – politikai döntések ellentmondásaira. Elképzelhető, hogy ez egyes döntéshozók számára kellemetlen, mégis értékes segítségnek tekintendő, mivel végeredményben oda vezethet, hogy a környezetvédelem erősebben beépül más szakpolitikákba.

1.6. Az ENSZ 2030-as menetrendjének (az úgynevezett fenntartható fejlesztési céloknak) az európai politikákba való átültetése azok közé a nagy kihívások közé tartozik, amelyekkel az EU-nak a következő években szembe kell néznie. Ebben a LIFE támogató szerepet kell hogy játsszon. Nem csak arról van szó, hogy a szociális partnerekkel és a civil társadalmi csoportokkal szoros párbeszédben megkeressük a leghatékonyabb végrehajtási módozatokat. Még fontosabb az, hogy sok európai bizottsági szolgálat és – a tagállami szintre átruházva – sok minisztérium, hatóság és hivatal, amely számára a fenntarthatósági politika eddig inkább mellékes kérdés volt, változtasson a szemléletén, hogy a természet- és környezetvédelem annyi vita után, végre valóban beépülhessen más szakpolitikai területekbe.

1.7. Az EGSZB néhány módosítást ajánl:

- Érdemes volna a LIFE programot a Natura 2000 hálózat finanszírozásának központi elemévé tenni. Elégtelemnek bizonyult az a korábban választott megközelítés, hogy a Natura 2000 hálózat finanszírozását elsődlegesen az Európai Regionális Fejlesztési Alapon és a közös agrárpolitika 2. pillérén keresztül szervezzék. Ezzel összefüggésben az EGSZB utal kapcsolódó véleményére ⁽²⁾, és amellett száll síkra, hogy a LIFE program költségvetését megfelelő mértékben, célirányosan bővítsék. Ennek során ügyelni kell az összes támogató intézkedés koherenciájára, tehát meg kell akadályozni az egyéb uniós alapokkal ellentétes, illetve átfedésben lévő támogatásokat.
- Meg kellene vizsgálni, hogyan lehet a LIFE keretében támogatott projekteket még sikeresebben valódi „mintaprojekteké” fejleszteni, azaz miként lehet őket – lehetőleg további támogatások nélkül – Európában más helyeken is lemásolni.
- A klasszikus kutatási projekteket nem a LIFE keretében kellene támogatni, már csak azért sem, hogy a LIFE élesebben elkülönüljön a Horizont 2020-tól.

1.8. Az éghajlat-politikai alprogramot tovább kell fejleszteni, még hozzá elsősorban olyan lehetséges alkalmazkodási intézkedéseket építve bele, melyeket különösen az érintett polgárok, gazdák, városok/települések és régiók alkalmazhatnak.

2. Háttér

2.1. Az 1992-ben létrehozott LIFE program az EU legfontosabb környezettámogatási programja. Feladata, hogy védje a biológiai sokféleséget és az élettereket (különösen a Natura 2000 hálózat révén), de szolgálja emellett az erőforrás-hatékonyt, az éghajlatvédelmet, a kommunikációt és a tájékoztatást is. A 2014–2020-as időszakban mintegy 3,456 milliárd eurót különítettek el a LIFE-ra, míg az előző hétéves időszakban kb. 2 milliárd euro állt a rendelkezésére.

2.2. A program fő céljai a következők:

- hozzájárulás egy erőforrás-hatékony, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaság kiépítéséhez, valamint a környezetvédelemhez és a biológiai sokféleség megőrzéséhez,
- jobb környezetvédelmi politika, az uniós környezetvédelmi jogszabályok jobb végrehajtása és ellenőrzése, illetve a környezetvédelmi és éghajlat-politikai célok fokozott figyelembevétele más szakpolitikákban, valamint az állami és magánszervezetek gyakorlatában,
- jobb környezetvédelmi és éghajlat-politikai irányítás támogatása valamennyi szinten, mindenekelőtt a civil társadalom, a nem kormányzati szervezetek és a helyi szereplők bevonása révén,
- a hetedik környezetvédelmi cselekvési program végrehajtásának támogatása, valamint – a jövőben – az ENSZ 2030-as menetrendjének átültetése az európai politikába.

⁽²⁾ Lásd „Az EU biodiverzitás-politikája” című EGSZB-veleményt (HL C 487., 2016.12.28., 14. o.).

2.3. A 2007–2013-as támogatási időszakhoz képest a LIFE program számos újdonságot tartalmaz:

- az „Éghajlat-politika” alprogram létrehozása,
- új projektkategória bevezetése („integrált projekt”) a „hagyományos” projektek, kapacitásépítő projektek és előkészítő projektek mellett,
- különféle finanszírozási eszközök bevezetése, amilyen például az ökoszisztéma-szolgáltatásokra és a természeti tőke védelmére összpontosító Természetitőke-finanszírozási Eszköz (NCFE), valamint az energiahatékonysággal kapcsolatos magánfinanszírozási eszköz (PF4EE),
- fokozatosan megszűnik a projektekre vonatkozó nemzeti alapú allokáció: 2018-tól a projekteket kizárólag alkalmasságuk alapján választják ki, függetlenül a földrajzi elosztástól (ez a hagyományos projektekre érvényes),
- az Európai Bizottság a programot mostantól a Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökségen (EASME) keresztül hajtja végre.

2.4. A 2014–2020-as támogatási időszakban a LIFE kialakítása a következő:

- a költségvetés mintegy 75 %-ával (2 592 millió euróval) rendelkező „Környezetvédelem” alprogram és ennek kiemelt területei: „Környezet és erőforrás-hatékonyság”, „Természet és biológiai sokféleség”, valamint „Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás”,
- a költségvetés mintegy 25 %-ával (864 millió euróval) rendelkező „Éghajlat-politika” alprogram és ennek kiemelt területei: „Éghajlatvédelem”, „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz”, valamint „Éghajlat-politikai irányítás és tájékoztatás”.

2.5. Az Európai Bizottság 2017. június 30-ra elkészíti a LIFE-program félidős értékelését, és arra kérte az EGSZB-t és a Régiók Bizottságát, hogy a félidős értékelés közzététele előtt fejtsek ki, hogyan vélekednek a LIFE új formájáról, figyelembe véve a 2014-ben bevezetett újításokat.

3. Az EGSZB általános megjegyzései

3.1. Az EGSZB szerint még túlságosan korai lenne minősített „félidős értékelést” készíteni a jelenlegi program-szakaszhoz, mivel az új programszakasz első projektjeit csak 2015-ben ítélték oda, és ezeknek a projekteknek a túlnyomó többsége még le sem zárult, így még semmiképpen sem értékelhető. Ennek ellenére, az eddigi programszakaszok értékelésének fényében az EGSZB szívesen megfogalmaz egy első hozzájárulást a LIFE 2021–2028-as támogatási időszakban való kialakításához.

Az eddigi sikerek mérlege, a LIFE többletértéke és korlátai

3.2. Az elmúlt 25 évben a LIFE döntően fontos szerepet játszott az európai környezetvédelmi politikában, és mindinkább a fenntarthatósági politikában is. Rendkívül fontos segítséget jelentett emellett a biológiai sokféleség védelmében. Joggal mondhatjuk, hogy a LIFE nagymértékben megerősítette az uniós környezetvédelmi politikát, amelynek immár nélkülözhetetlen elemét képezi.

3.3. Ez két szempontból is igaz. A LIFE projektek

- a) közvetlenül hozzájárultak több konkrét és kézzel fogható sikerhez. Így például bizonyos veszélyeztetett és az uniós jogszabályok értelmében védett fajokat a LIFE keretében finanszírozott programoknak köszönhetően sikerült megmenteni a közvetlen kihalástól. Példaként említhetjük a tarvarjú és a tűzok védelmét célzó projekteket. Sokszor a LIFE jelentette és jelenti az egyetlen finanszírozási lehetőséget, mivel a tagállamok gyakran nem indítottak megfelelő védőprogramokat, illetve nem érdeklődnek ilyenek iránt;
- b) láthatóvá tették a helyi közösségek számára, hogy milyen előremutató tervek állnak az uniós környezetvédelmi politika hátterében, és miért hasznos ez a politika az emberek, a környezet és a természet számára. Így a LIFE bizonyos fokig „közvetítő” lett az uniós politika és a „polgárok és régiók Európája” között. Ennek különösen nagy jelentősége van napjainkban, amikor egyre gyakrabban kétségbe vonják Európa többletértékét.

3.4. A LIFE több eddig támogatott projekttel is bizonyította, hogy a civil társadalom komoly teherbírással és nagyon szívesen szerepet vállal az uniós környezetvédelmi és fenntarthatósági politika végrehajtásában és továbbfejlesztésében. Az uniós jogszabályok átültetése sokkal többet jelent egy egyszerű, a tagállamok által végrehajtandó jogalkotási aktusnál. A környezetvédelmi és fenntarthatósági politika azon áll vagy bukik, hogy a polgárok elfogadják-e. Átláthatóvá kell tenni és meg kell ismertetni az emberekkel – és a LIFE program ezen a területen is rendkívül értékes és nélkülözhetetlen segítséget jelent.

3.5. A LIFE projektek azonban gyakran közvetlen vagy közvetett módon rávilágítanak a – többek között uniós szintű – politikai döntések ellentmondásaira. Elképzelhető, hogy ez egyes döntéshozók számára kellemetlen, mégis értékes segítségnek tekintendő, mivel végeredményben oda vezethet, hogy a környezetvédelem erősebben beépül más szakpolitikákba.

3.6. Ezzel azonban el is érkeztünk a LIFE program határaihoz: a LIFE nem tarthat igényt arra, hogy ki tud egyenlíteni olyan deficiteket, amelyek a hatályos környezetvédelmi jogszabályok elégtelen végrehajtásából, illetve abból adódnak, hogy más szakpolitikák nem veszik kellően figyelembe a környezetvédelmi szempontokat. Ezt három példával mutatjuk be.

3.6.1. A LIFE elősegítheti például a közvélemény felvilágosítását arról, hogy az EU-nak a levegő tisztán tartására vonatkozó politikája elsődlegesen arra törekszik, hogy a lakosság védelmében csökkentse a szennyező anyagokból adódó egészségügyi kockázatokat. A LIFE nem tudja azonban megoldani az olyan konfliktusokat, amilyen például Németországban alakult ki a környezetvédelemmel és közlekedéssel foglalkozó politikusok között abban a kérdésben, hogy melyik értéket illeti meg magasabb szintű védelem: a városi lakosság egészségét (melyet a füstgázportól kell megvédeni) vagy az autózvezető szabad mozgáshoz való jogát.

3.6.2. Az „Urban Bees”⁽³⁾ elnevezésű projekttel például a LIFE kitűnően szemléltette a nagyközönség számára a beporzók védelmének jelentőségét, a veszélyeztető tényezőket, de a cselekvési lehetőségeket is. A többek között bizonyos mezőgazdasági gyakorlatokból vagy a méhekre potenciálisan veszélyes növényvédő szerek engedélyezéséből eredő veszélyek azonban csak akkor háríthatók el, ha az EU más szolgálatai is megfelelően foglalkoznak a kérdéssel, és következetesen alkalmazzák a hatályos elővigyázatossági elvet.

3.6.3. Ausztriában 1999 óta államilag – részben a LIFE-program segítségével – finanszírozzák azt a nagy sikerű programot, amely egy világszinten veszélyeztetett halfaj, a dunai galóca⁽⁴⁾ védelmét szolgálja. Időközben összesen 45 millió eurót költöttek erre a célra. A dunai galóca elsődleges élőhelye a Száva vízgyűjtő területe. Egy aktuális tanulmány rámutatott, hogy pontosan ezen a területen mintegy 600 vízerőmű építését tervezik. A szakértők szerint ez a beavatkozás akár 70 %-kal zsugoríthatja a dunaigalóca-állományt. A hírek szerint egyes vízerőművek építését uniós eszközökkel is támogatják.

3.7. Ezért is üdvözlendő, hogy a LIFE időközben többet foglalkozik a jogszabályok hatékonyabb végrehajtásával – nemcsak az illetékes hatóságok részéről, hanem az ellenőrző szervek körében is.

A LIFE program fejlesztése

3.8. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a LIFE program az elmúlt években újra és újra kitűnt rendkívüli rugalmasságával, az új kihívásokhoz való alkalmazkodó képességével, és gazdag tapasztalataival. Ez tükröződik a 2014–2020-as új finanszírozási időszakban is:

— hangsúly a nagyobb átültetési elmaradásokkal rendelkező országokon,

— a nemzeti kvóták megszüntetése,

— jobb részvételi lehetőségek a vállalkozások számára,

— az innováció szerepének felértékelése,

⁽³⁾ <http://urbanbees.eu/>.

⁽⁴⁾ Az élőhelyvédelmi irányelv II. melléklete értelmében védett faj.

- több szinergia más programokkal, kezdve a 2014-ben bevezetett új integrált projektekkel. Ezzel összefüggésben az EGSZB örömmel nyugtázza, hogy figyelembe vették azt az ajánlását⁽⁵⁾, mely szerint a költségvetési eszközöket világosan fel kell osztani a „hagyományos” és az „integrált” projektek között,
- teljesen új környezetfinanszírozási eszközök alkalmazása (PF4EE, NCFE),
- egy éghajlat-politikai dimenzió kialakítása.

4. Az EGSZB ajánlásai

A LIFE megőrzése és megerősítése

4.1. Egyetlen program sem lehet olyan jó, hogy nem lehetne javítani rajta. Az EGSZB ennek ellenére azonnal megerősíti⁽⁶⁾, hogy határozottan támogatja, hogy ezt a költségvetési szempontból különleges finanszírozási programot a folyamatban lévő finanszírozási időszakon túl is folytassák. Erre azért van szükség, mivel a sok biztató előrelépés és irányadó határozat (többek között az ENSZ 2030-as menetrendje, a Párizsi éghajlatvédelmi határozatok és a biológiai sokféleségre vonatkozó uniós stratégia) dacára még messze vagyunk a környezetvédelmi problémák megoldásától, és egyelőre nem sikerült beindítani az erőforrásokat kímélő, alacsony kibocsátású és a biológiai sokféleséget megőrző uniós politikára való átállást. Ellenkezőleg: az Európai Bizottság és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség több jelentéséből is az derül ki, hogy a terhelés adott esetben még növekszik is⁽⁷⁾.

4.2. A természetvédelmi irányelveknek a REFIT-folyamat keretében végzett elemzéseiből világosan kiderül, hogy a jogi keret megfelel, de a Natura 2000 célorientált irányításához elkülönített pénzügyi eszközök közel sem elegendők. Európa biológiai sokféleségének védelme alapvetően fontos feladat, amelyhez sürgősen hozzá kell rendelni a megfelelő finanszírozási eszközöket.

4.3. A LIFE program folyamatossága mérvadó az uniós környezetvédelmi politika eredményessége és hitele szempontjából, és helyét – a hetedik környezetvédelmi cselekvési program, az ENSZ fenntarthatósági menetrendje és a Párizsi éghajlatvédelmi határozatok horizontális integrációja révén – minden más európai szakpolitikában és finanszírozási programban biztosítani kell. Az EGSZB emlékeztet továbbá arra, hogy már több ízben állást foglalt egy környezetbarát és környezettudatos európai szemeszter mellett.

A 2014. évi módosítások hatásai

4.4. Az EGSZB részéről örömmel fogadott újtásnak számított, hogy kísérleti projektek keretében két új finanszírozási eszközt vezettek be a LIFE programba. Korai még értékelni ezt a megközelítést, mivel csak most határoztak a két új eszközből – azaz a Természetitőke-finanszírozási Eszközből (NCFE) és az energiahatékonysággal kapcsolatos magánfinanszírozási eszközből (PF4EE) – támogatott első projektekről, és a végrehajtás még nem indult meg.

4.5. Ezzel a megközelítéssel új utakra lépünk annak érdekében, hogy kis magánbefektetők bevonásával innovatív finanszírozási lehetőségeket teremtsünk a természetvédelmi és energiahatékonysági projektek számára. Erre azért van szükség, mert sok megfelelő projekt a hagyományos finanszírozások miatt bukott meg.

4.6. Egyelőre nehéz megítélni, hogy ez az alprogram végül mennyire lesz sikeres, célravezetőnek bizonyul-e az EBB-vel indított együttműködés, elegendően egyszerű lesz-e a kérelmezés módja és megfelelnek-e a finanszírozási feltételek, köztük a kockázattőke-lekötés. Ezért az EGSZB kéri, hogy az új LIFE programnak ezt a részét később nagyon alaposan értékeljék.

4.7. Saját értékelése keretében az Európai Bizottságnak azt is meg kellene vizsgálnia, hogy adott esetben miként lehet a LIFE keretében támogatott projekteket még sikeresebben valódi „mintaprojekteké” fejleszteni, azaz miként lehet őket – lehetőleg további támogatások nélkül – Európában más helyeken is lemásolni, kiemelve a know-how átadását és a gazdasági megvalósíthatóságot. A folyamat egyik lépéseként a különösen sikeres projektek gazdáit egy továbbmutató projektszakaszban meg lehetne bízni azzal, hogy válaszolják meg ezeket a kérdéseket.

⁽⁵⁾ EGSZB-vélemény, HL C 191., 2012.6.29., 111. o .

⁽⁶⁾ EGSZB-vélemény, HL C 191., 2012.6.29., 111. o .

⁽⁷⁾ *The European environment – state and outlook 2015: synthesis report* [Az európai környezet – helyzetkép és kilátások: 2015. évi összefoglaló jelentés], Európai Környezetvédelmi Ügynökség, Koppenhága, 2015.

4.8. Az EGSZB a LIFE-ot egy, az uniós intézkedések és szakpolitikák végrehajtását szolgáló finanszírozási eszköznek tekinti, nem pedig olyan programnak, amelynek elsődleges célja a nemzeti érdekeket szolgáló projektek finanszírozása. Nyilvánvalóan előfordulhat azonban, hogy egyes pl. civil társadalmi szervezetek által kérelmezett LIFE-projektek inkább európai, mint nemzeti érdekeket szolgálnak. Ezért a jövőben úgy kell kialakítani a társfinanszírozást, hogy az adott projektek ne azért bukjanak meg, mert megtagadták tőlük a nemzeti társfinanszírozást (az EGSZB-nek tudomása van ilyen esetekről). Az EGSZB emellett arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, mennyiben lehetne magasabb társfinanszírozási arányokat alkalmazni, főként az NGO-k számára. Az önrész – különösen az NGO-knak – gyakran jelent nehezen leküzdhető akadályt. Ehhez jön még, hogy az önrész sokszor az állami költségvetésből származik, és a társfinanszírozó ezzel egyértelműen egyféle „kiválasztási politikát” folytat.

Integrált projektek, komplementaritás más uniós szakpolitikákkal

4.9. Különlegesnek számítanak a LIFE keretében kifejlesztett, úgynevezett „integrált projektek”, amelyek jelentőségét az EGSZB rendkívüli módon méltányolja. Kitűnő példa erre a „Belgian Nature Integrated Project (BNIP)”, amely Belgium egész területére kiterjed, 28 érdekelt felet integrál, és 18 specifikus természetvédelmi projektet, 48 világosan meghatározott fellépést és összesen több mint 300 (többek között Natura 2000-területekre vonatkozó) irányítási tervet támogat. A projekt keretében 52 munkatárs dolgozik 7 különböző csoportban. A projekt sikerrel vert hidakat a különféle rendelkezésre álló uniós finanszírozási források között, de nemzeti források között is.

Éppen az ilyen tartalmi és szerkezeti összekapcsolódásokat kellene a jövőben megerősíteni, így például érdemes lenne lehetséges szinergiákat létrehozni a LIFE és egy környezetbarátabb KAP között.

A LIFE új feladatai

4.10. De nem csak a LIFE és a KAP tartalmi összekapcsolásán van még mit javítani: mindenképpen szükség van egy fontos adminisztratív, illetve költségvetési újításra.

4.11. Eddig a Natura 2000 hálózat finanszírozásának központi eszközét az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a KAP 2. pillére jelentette, ami egy 2004. évi európai bizottsági javaslatra vezethető vissza⁽⁸⁾. Az EGSZB annak idején azzal a feltétellel támogatta ezt a javaslatot, hogy az említett alapokon belül elegendő mennyiségben kell megfelelő címzett forrásokat rendelkezésre bocsátani. Ez nem történt meg, ezért az EGSZB elégtelennek tekinti az akkori megközelítést⁽⁹⁾.

4.12. Az eddig rendelkezésre bocsátott eszközök közel sem fedezik a természetvédelmi kiadások kompenzációját, illetve az irányítási tervek kidolgozásához és a kellő intézkedések végrehajtásához szükséges költségeket. A Natura 2000 hagyományosan az EU hatáskörébe tartozik, ezért a költségvetés feladata, hogy tisztázza ezt a kérdést.

4.13. Az EGSZB inkább azt javasolja, hogy a következő finanszírozási időszaktól kezdve a Natura 2000 hálózat megvalósításához és fenntartásához szükséges összes eszközt a LIFE programból finanszírozzák, és a költségvetésből különítsék el az ehhez szükséges forrásokat. Kéri emellett, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg, hogy a LIFE nem lenne-e alkalmas eszköz a „zöld infrastruktúra transzeurópai hálózatának”⁽¹⁰⁾ megvalósításához is. A megfelelő eszközöket meg kell határozni, majd rendelkezésre kell bocsátani. Ennek során ügyelni kell az összes támogató intézkedés koherenciájára, tehát meg kell akadályozni az egyéb uniós alapokkal ellentétes, illetve átfedésben lévő támogatásokat.

4.14. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a Natura 2000 hálózat finanszírozása alapvető beruházást jelent Európa zöld infrastruktúrájának egy fontos részébe, és ez a beruházás nemcsak a jobb életminőség és színvonalasabb környezet formájában térül meg, hanem a helyiek jólétét is növeli.

4.15. A fenntartható fejlesztési céloknak – azaz az ENSZ 2030-as menetrendjének – az európai politikába való átültetése több gyökeres változást tesz majd szükségessé az európai szakpolitikai megközelítésekben⁽¹¹⁾. Elengedhetetlen lesz továbbá:

a) a részben radikális szemléletváltás, különösen azokban az európai bizottsági szolgálatokban, amelyek eddig kevésbé célravezetően léptek fel a fenntarthatósági politika területén;

⁽⁸⁾ COM(2004) 431 (2004. július 15.), „A Natura 2000 finanszírozása”.

⁽⁹⁾ EGSZB-vélemény, HL C 487., 2016.12.28., 14. o.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/strategy/index_en.htm.

⁽¹¹⁾ EGSZB-vélemény, HL C 117., 2004.4.30. 22. o., és HL C 487., 2016.12.28., 41. o.

b) egy teljességgel új kormányzási megközelítés a tekintetben, hogy a civil társadalmi szereplőket sokkal intenzívebben be kell vonni, és sokkal több alulról felfelé építkező megközelítésre lesz szükség.

4.16. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság a 2020 utáni új LIFE-szakaszban hozzon létre új tevékenységeket és projektlehetőségeket a 4.15. pontban említett követelmények erősítésére.

4.17. Ami a – régebben részben a LIFE-ből finanszírozott – klasszikus kutatási projekteket illeti, meg kellene vizsgálni, hogy nem lenne-e alkalmasabb, ha ezek a jövőben az Európai Bizottság klasszikus kutatásokra szánt forrásaiból kapnának támogatást. Ezzel a LIFE egyértelműen elkülönülne a Horizont 2020-tól.

4.18. A jövőben tovább kell fejleszteni a LIFE program éghajlat-politikával foglalkozó alprogramját, méghozzá elsősorban olyan lehetséges alkalmazkodási intézkedéseket építve bele, melyeket különösen az érintett polgárok, gazdák, városok/települések és régiók alkalmazhatnak.

Kelt Brüsszelben, 2017. február 23-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

MELLÉKLET
az EGSZB véleményéhez

Az alábbi módosító indítványt, amelynél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították.

3.6.2. pont

A következőképpen módosítandó:

Az „Urban Bees”⁽¹²⁾ elnevezésű projekttel például a LIFE kitűnően szemléltette a nagyközönség számára a beporzók védelmének jelentőségét, a veszélyeztető tényezőket, de a cselekvési lehetőségeket is. A többek között bizonyos nem megfelelő mezőgazdasági gyakorlatokból vagy a méhekre potenciálisan veszélyes növényvédő szerek engedélyezéséből eredő veszélyek azonban csak akkor háríthatók el, ha az EU más szolgálatai is megfelelően foglalkoznak a kérdéssel, és következetesen megfelelően alkalmazzák a hatályos elővigyázatossági elvet.

⁽¹²⁾ <http://urbanbees.eu/>.

Indokolás

Az európai mezőgazdaság minden kétséget kizáróan a legszigorúbb a környezetvédelmi, állatjóléti, valamint talaj- és vízvédelmi előírások betartását illetően, hiszen a világ legszigorúbb szabályai vonatkoznak rá, a „feltételesség”, azaz e kritériumok teljesítése pedig minden európai termelő számára kötelező.

Másrészt a növényvédő szerek engedélyezése is az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság vizsgálati és ellenőrzési eljárásaihoz kötött, ezért mindenekelőtt tudományos és a károkozás valószínűségének elemzésén alapuló kritériumokra van szükség. Az elővigyázatosság elvének helyes alkalmazását is ugyanennek kell vezérelnie.

A szavazás eredménye

mellette: 75

ellene: 95

tartózkodott: 33